

Kálnoki dr. Bedő Albert.

1839 dec. 31. — 1918. okt. 2 .

A háromszékmegyei Sepsikőröspatakon unitárius lelkészi családból származott. Nemes egyszerűség, bensőségteljes lelki jóság, mély unitárius vallásos érzés jellemezték a családot, melyben Bedő Albert gyermekkori benyomásait szerezte. Ezeket a kiváló tulajdonságokat az ő vasszorgalma és erős akarata egy hosszú emberöltőn keresztül kimélyítette és bővítette s különösen vallásos érzését odafejlesztette, hogy nem minden alap nélkül tartották őt „minta unitáriusnak“. Középiskolái elvégzése után jogi pályára lépett s az erdélyi kormányszéknél hivatalt is vállalt. Azonban jó csillaga az akkor még gyermekkorát élő erdészet felé vonzolta s 1864-ben a selmeczbányai erdészeti akadémiát jeles sikerrel végezte. 1866-ban pedig az erdészeti államnvizsgát tette le. Kevés ideig gyakorlati erdész lett Eltz gróf vukóvári uradalmának erdőségeiben. Azután állami szolgálatba lépett, hol termékeny és áldásos munkásságával szinte páratlan előmenetelt tett. Már 1872-ben főerdőfelügyelő, 1880-ban miniszteri tanácsos, 1881-ben főerdőmester s később államtitkár lett. Erdészetünk szervezése és föllendülése jórésztben az ő vezetése mellett történt. Az 1879. évi korszakot alkotó erdő-törvény megteremtése és a gyakorlati életbe való átvitelében Bedőnek elvülhetetlen érdemei vannak. De különösen a kezdet kezdetén álló erdészeti szakirodalmunknak volt alapvető és úttörő munkása. Az „Erdészeti Lapok“-nak hosszú időn keresztül szerkesztője s mint ilyen az erdészeti irodalomnak vezére és irányítója volt. De maga is sokat írt. Kiváló szakírói működéseért a magyar tudományos akadémia 1880-ban I. tagjává választotta s nemcsak neve, de művei is a külföldön ismereteseek. Királyi kitüntetésben is többször részesült.

Bedő Albert ezen a fényes pályán, kiváló sikereinek a dicsőségében soha egy pillanatra sem feledkezett meg arról, hogy ő unitárius s nem mulasztotta el vallási és egyházi kötelességeit, melyeket nem az írott törvény, hanem a lelkiismeret állított elébe. A budapesti egyházköztség megteremtésében, szervezésében és föl-

virágoztatásában nagy érdemei vannak. Annak egy emberöltőn keresztül hűséges és áldozatkész gondnoka volt, ki egyéniségének súlyával képviselte és emelte a kezdet nehézségeivel küzdő egyházközséget s azt sokszor nehéz és válságos helyzetében segítette és irányította. Különösen nyugalomba vonulása óta az egyetemes egyház ügyeit is állandóan éber figyelemmel kísérte. Azokban sokszor tevéteges részt vett, de állandóan buzdított, lelkesített és munkásságra ösztönözte azokat, akikben bármi kis tehetséget és hajlandóságot vett észre. Ő maga a hagyományos unitárizmusnak volt éber őre. Konzervatív unitárius. Féltő gondolat tiltakozott minden olyan törekvés ellen, amely az ősi hagyományokon csorbát akart ejteni. Inkább a Blandrata szervező talentumának, mint a Dávid Ferenc forradalmi szellemének a hive és tisztelője. De azért igazi vérdeli unitárius, aki védi, ápolja, fejleszti és hirdeti az unitárius szellemet nemcsak szóval, hanem tettel és áldozattal is. Egyházi irodalmunkban sem ismeretlen a neve. Folyóiratainkban is jelentek meg cikkei, melyekben különösen az unitárius vallás jellemképező erejét domborította ki. De ezeknél sokkal nagyobb érdemeket szerzett a buzdítás és lelkesítéssel, mellyel másokat munkára serkentett. Évek óta 100 K jutalmat tűzött ki egy népszerű unitárius egyházi beszéd írására. Az alapigét rendesen maga választotta, nagy bibliai ismerettel. Rendesen olyan alapigét adott, amely az unitárius gondolattal látszólag ellenkezik, hogy ezek is helyes világításban kerüljenek népünk elébe. Ez által egyházi beszéd-irodalmunk fejlesztését kétségtelenül előmozdította.

Lelkes barátja volt a lelkészi karnak. Jól tudta, hogy a pap-ság lelkén keresztül válik az unitárius hit és gondolat népünk közkinccsévé. Ezért annak anyagi, szellemi és erkölcsi emelkedését hirdette és munkálta. A lelkészi kar avval hálálta meg, hogy az unitárius lelkész kör tiszteletbeli tagjának választotta.

Utolsó pályatétele ez volt: „Az Atya nem ítél senkit, mert a teljes ítéletet a fiura bizta. Nekünk mindnyájan meg kell jelennünk a Jézus ítélőszéke előtt, hogy ki-ki elvegye jutalmát annak, amit e földön cselekedett“. Bárhol és bárki szolgáltatassa ezt az utolsó ítéletet, Bedő Albert megfogja hallani a helybenhagyó szöveget: „Jól vagyon jámbor és hű szolgám“. De e mellett neve és emléke élni fog mindenütt, ahol kiváló egyéniségével munkált és szöpet alkotott.

V. A.

IRODALOM.

Ébert András: *Szórványokban lakó hiveink lelki gondozásának terveze*te. Ez a kis füzet az Udvarhelyvidéki lelkész kör megbízása alapján egyházuuk „egyik legfájóbb sebével“, szétszórtan élő hiveink és tanköteleseink helyzetével foglalkozik. Egy néhány éve, hogy ez a kérdés a főtanács és a képviselőtanács tárgysorozatán fontosságához méltó közérdeklődés tárgya lett. A fejlődés még csak ott tart, hogy felismerték a kérdés jelentőségét s nemcsak a központban, hanem a köri közgyűléseken is foglalkoznak vele. Biztató mozzanatok arra nézve, hogy a célravezető intézkedéseket meg fogják találni. A szerző, lelke egész hevével fordul a kérdés felé, látja nagy jelentőségét, ismeri a kérdéssel foglalkozó hivatalos körök véleményét, az eddig felmerült terveket és nézeteket. A szórványok fogalmát szabatosan körül akarja írni. „Idejlegenes“ szórványoknak tekinti — helyesen — a gazdasági viszonyok alakulása folytán a városokba tóduló cselédséget. Bártran ideszámíthatta volna a bárhová áthelyezhető hivatalnokosztályt is. Külön tárgyalja a Királyhágón inneni és külön a túli szórványokat. Az úttazó vagy vándorlelkészség gondolatát ajánlja megvalósításra s van ezenkívül egy ügyes és azt hisszük, nagyon életrevaló gondolata, az t. i., hogy minden egyházkörben szerveztessék külön a nevelésügyitől egy „missziói“ bizottság, melynek feladata volna az egyházkörhöz tartozó szórványok lelkeit és tanköteleteit évről-évre összeírni, állandóan nyilvántartani, a lelki gondozás és hitoktatás részleteit és mikéntjét iskolai évek elején megbeszélni és megálapítani, az évközben folyó munkát intensív módon vezetni és ellenőrizni, év végén a jelentéseket bekérni és felülvizsgálni s a szükséges javaslatokat a köri közgyűlések elé terjeszteni. Ezt a gondolatot az egyházi képviselőtanács elfogadta; az előreláthatólag szükségessé váló kiadások fedezéséről gondoskodott. Szóval a kezdő lépés megtörtént. Most már csak az van hátra, hogy minden körben egy néhány lelkes ember — mert pusztán hivatalos intézkedésekkel nem fog menni a dolog — egész lelke lendületét belevigye ebbe a kérdésbe. Föl kell keresni, meg kell látogatni a széleken, a periferiákon egyházi hovatartozásuk tudata nélkül élő hiveinket s a jövőben nem szabad előfordulni olyan eseteknek, hogy ifjuságunknak egész rajai és egész csoportjai ág. ev., ref., sőt r. kath. lelkészekről nyerjenek vallásoktatást az — unitárius hittanból!

A szerzőt örömmel üdvözljük lelkes munkája mesgyéjén!